

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. Z.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle
o rekompensatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23
kwietnia 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 15 października 2024 r., sygn. akt III AUa 796/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, wyrokiem z dnia 15 października 2024 r., oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 7 listopada 2023 r., zmieniającego decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Jaśle z dnia 4 sierpnia 2023 r., przyznającej A. Z. prawo do rekompensaty od daty złożenia wniosku.

W sprawie ustalono, że wnioskodawca, urodzony [...] lipca 1958 r., w dniu 26 lipca 2023 r. złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego, które otrzymał decyzją z dnia 13 lipca 2023 r., przez przyznanie mu prawa do rekompensaty.

Sąd Okręgowy dokonując weryfikacji stanowiska organu rentowego przez ustalenie, czy przedstawione świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach odpowiadają rzeczywistości i nie zostały sporządzone błędnie, dopuścił dowód z dokumentów z akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Zakładach „A.” w R. W oparciu o te dokumenty Sąd ustalił, że wnioskodawca podjął pracę w tym zakładzie pracy w oparciu o umowę o pracę 14 kwietnia 1982 r. na stanowisku garbarza oddziału wykańczalni. Złożona w aktach osobowych dokumentacja pracownicza wykazała, że był on nieprzerwanie zatrudniony na tym stanowisku, obsługując między innymi bębny przy wyciąganiu skór, suszarnię mechaniczną. Ponadto rozpiął skóry na ramach, obsługiwał prasę hydrauliczną do prasowania skór. Potwierdziły to również zalegające w aktach osobowych zaświadczenia lekarskie dopuszczające wnioskodawcę do pracy na stanowisku garbarza wykańczalni. Na wskazanym stanowisku wnioskodawca łącznie przepracował 21 lat 8 miesięcy i 6 dni z tego na urloпах bezpłatnych i zwolnieniach chorobowych przebywał 1 rok 10 miesięcy i 9 dni.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i przyjął za własne, zarówno poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia.

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego ubezpieczony legitymował się co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, a Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że prace wykonywane w „A.” były pracami w szczególnych warunkach (wykaz A, dział VII „W przemyśle lekkim”, poz. 11 „Prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43). W konsekwencji wnioskodawca spełniał przesłanki do przyznania mu prawa do rekompensaty.

Skargę kasacyjną wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na przesłankę oczywistej zasadności wobec naruszenia art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r.,

poz. 1696) i błędne uznanie, że wnioskodawca spełnił warunki do przyznania rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy wniósł jedynie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do merytorycznego rozpoznania.

Przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Oczywiście naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność. Tego wymogu skarżący nie wypełnił. Przesłanki oczywistości skargi kasacyjnej w tym wypadku nie może uzasadnić twierdzenie organu rentowego, że okres zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat 1 miesiąc i 1 dzień lub 14 lat 11 miesięcy i 1 dzień – w zależności od przyjętego wariantu obliczeń.

Zgodnie z ustawową definicją zawartą w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które nie nabędą prawa do emerytury pomostowej. Gramatyczna wykładnia ustawowej definicji rekompensaty jednoznacznie wskazuje, że świadczenie to dotyczy takich ubezpieczonych, którzy nie mogą nabyć prawa do emerytury pomostowej i którzy równocześnie utracili możliwość nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, to znaczy takich ubezpieczonych, którzy nie spełnili łącznie warunków przewidzianych w art. 32, 46 lub 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 1631). Prawo do rekompensaty zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej, wynoszący co najmniej 15 lat i nie nabył prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej. Ocena tych okoliczności wymaga rozważań, skoro sprawy o rekompensatę to domena okoliczności faktycznych. W celu ich odtworzenia często występuje konieczność przeprowadzenia szeregu czynności procesowych. Chodzi o zgromadzenie materiału dowodowego w postaci dokumentów (np. z akt osobowych), zeznań świadków.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny, na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych – które wiążą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym – doszedł do wniosku, że wnioskodawca, po pierwsze, miał okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej, wynoszący co najmniej 15 lat i nie nabył prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej, a po drugie, we wskazanym okresie, wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, która została zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach. Tym samym uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierza jedynie do zakwestionowania dokonanej w sprawie oceny dowodów oraz poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych. Innymi słowy, celem postępowania kasacyjnego nie

jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena (art. 389³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi kasacyjnej przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Z treści wniosku zgłoszonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie wynika, aby pełnomocnik domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Żądanie zasądzenia kosztów w postępowaniu kasacyjnym odnosiło się wyłącznie do wydania wyroku oddalającego skargę - w razie przyjęcia jej do rozpoznania. Wobec tego koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane - w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania - za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[r.g.]